

СМІТ ВИСТУПАЄ З ВИРАЗНОЮ ПРОГРАМОЮ ПРОТИ ПРОГИБІЩІ

З'являється публічно, що горожани мають право виступати проти прогибіщ.

ОЛБАНІ, Нью Йорк, 2 грудня. — Губернатор Сміт виступив нині з незвичайно важною публічною заявою в справі прогибіщ, котра певно буде мати немалий вплив на його кампанію за номінацією на уряд президента Злучених Держав.

Говорив він на конвенції Ньюйорської Стейтної Ліги Господарчих Жінок, і сказав у своїй промові, що кожний горожанин має право виступати проти тих постанов конституції, які він вважає за шкідливі й невідомі. Уряд має обов'язок виконувати конституцію, але горожани мають право добиватися її зміни. В сей спосіб мають горожани право виступати проти прогибіщ.

Губернатор заявив далі проти заострення законів про виконання прогибіщного закону. На думку Сміта, американський уряд має тепер тільки законної сили для виконання прогибіщ, скільки йому треба.

КУЛІДЖ ЗА БУДОВОЮ НОВИХ ВОЄННИХ КОРАБЛІВ. ПОГО УРЯД БУДЕ ДОБИВАТИСЯ ВІДПОВІДНОЇ УХВАЛИ НА КОНГРЕСІ.

ВАШИНГТОН, 2 грудня. — Президент Кулідж дав до розуміння провідникам республіканської партії, що його міністри будуть добиватися на січній конгресу, щоб конгрес визначив більшу суму грошей на будову нових воєнних кораблів.

Які саме плани федерального уряду в тієї справі, покищо держитися в тайні. Дається тільки до розуміння, що уряд буде добиватися, аби конгрес згодився на будову шорічно кількох воєнних кораблів типу кружальків, містотні 10 тисяч тонн кожний.

Уряд стоїть на становищі, що він не будувати нових кораблів від довшого часу, хоча він має до цього право на основі своїх порозумінь з Англією та Японією, але цього не робив. До цього його кружальки вже тепер постарілися, і йому треба заступити їх новими.

ІРЛАНДІЯ БЕРЕ ПЕРШУ ПОЗИЧКУ В АМЕРИЦІ.

БАНКИ РОЗІБРАЛИ ПЕРШІХ 15 МИЛІОНІВ ДОЛАРІВ. НЬЮ ЙОРК, 2 грудня. — Американські банкіри ірландської Ірландії, яка вносить 15 мільйонів доларів.

Позичка ся робить велике враження в фінансовій світі тому, бо Ірландія, як частина британської імперії, брала позичку не в Лондоні, але в Америці.

СПРАВДІШНА НАВАЛА ЛЮДИН, ШКАВИХ НА НОВУ ФОРДОВУ МАШИНУ.

НЬЮ ЙОРК, 2 грудня. — Вистава нового Форда викликала тут немовби справдішну свято. Поліція рахує, що на оглядині нового моделю приїждо до міста 250,000 людей. Менеджери мали дістати за один день замовлення на 50,000 автів.

КОНЕЦЬ ПЕРШОЇ РОЗПРАВИ ЗА ВТОПЛЕННЯ ХЛОПЦЯ РАДИ АСЕКУРАЦІЇ.

НЬЮ ЙОРК, 2 грудня. — Розправа проти Джозефа Лефковича та Гарі Грінберга, обжалованих за втоплення Беняміна Голдштайна ради аскурації, покінчилася нині ореченням присяжних судів, яке признало Лефковича винуватим убійства першого степеня, за яке належить кара смерті, та повиним звільненням від вини й карі його співтовариша злочину.

Нарада лави присяжних судів тривала 7 годин. Суддя приказав привезти Лефковича до суду в вівторок, щоб прочитати йому вирок.

З РОЗПРАВИ ЗА ВБИТТЯ Д-РА ЛІЛЕНДАЛА.

МЕЙЗ ЛЕНДІНГ, Нью Джерзі, 2 грудня. — На нинішнім засіданню суду над паненою Маргаретою Лілендал та Вілсоном Бічом, обжалованим за вбиття д-ра Лілендала, переслухано ряд свідків, покликаних обороною. Свідки сі підтверджували звинувачення обвинувачу; одні підтверджували, що вони бачили, як якісь Мурини здержували автомобіль лікаря, а другі свідчили, що Біч не міг убити лікаря, бо в той час він був у другому місці, далеко від місця злочину.

АВТО З ДВОМА ЛЮДЬМИ ЗВАЛИЛОСЯ В ОЗЕРО.

КАТОНА, Нью Йорк, 2 грудня. — Томас Словт їхав автом на скруті на Чері Стріт так скоро, що вдарив автом на поруча, що захороняє дорогу від озера, проломив загороду, звалився в озеро й втопився. З ним потонули його товариші.

ПІДЛОЖИВ ДИНАМИТ ПІД НАРЕЧЕНУ.

ОТАВА, Манітоба, 2 грудня. — Гайрем Ріт, 24-літній син багатого фермера з Манітоби, признався поліції, що він підложив динаміт під місцевий шкільний будинок та спричинив тяжкі пошкодження вчителів школи, а його нареченої панни Аюлі Бразфорта. Молодий мав підложити бомбу в під школи.

Він сказав поліції, що дівчина мала мати дитину, а він не хотів з нею женитися.

ЯПОНІЯ ХОЧЕ ЗГОДИ З СОВІТСЬКИМ СОЮЗОМ.

ТОКІО, 1 грудня. — Бувши японський міністер заграничних справ, висказав Гото, іде до Москви, щоб вести там переговори в справі тісшого порозуміння між Японією і Союзом.

Він вважає кооперацию між обома державами, передовсім на економічній полі, за konieczну річ для задоволення миру на Далекім Сході. Союзівський Союз посідає величезну територію й є заінтересований в розвитку економічних справ на Сході й через те треба з ним числитися. Гото заявив одначе, що він іде до Москви як приватна особа.

В ЧАСІ ПОВЕНІ В АЛЬЖІРІ ЗНИЖУЛО 3000 ОСІБ.

АЛЬЖІР, 1 грудня. — В часі повені, у департаменті Аран згинуло 3000 осіб, між якими було 250 європейців. Повін знищила 12 тисяч квадратних миль найбільше урожайної території у цілці департаменті. Повін загрожувала тепер сусідньому Альжиром департаменту. Ріка Шелф в Орлісвилі підійнялася дуже скоро. Тому опорожнено вже деякі простори, з виником водошуму, є там неможливо. Се утруднює доставку поживи й одіж тисячам жертв повені, що блукають по спустошених околицях.

СИНКЛЕР ЛУІС У МОСКВІ.

МОСКВА, 1 грудня. — Прибув тут Синклер Луїс, американський новеліст, щоб перебути два тижні у Союзівському Союзі. На двірці привітали його представники Союзівського Товариства для Культурних Взаємин і багаті російські письменники. Американська колонія дала обід в честь Луїса в Гренд готелі.

ОДРУЖИННЯ ЧЕНГ-КАЙ-ШЕКА.

ШАНГАЙ, — Бувши головно-командуючий кантонської армією, генерал Ченг-Кай-Шек, оженився з сестрою адвокату Сун-Ят-Сені. Він займає тепер посаду голови воєнного совіту й є членом Центрального Комітету кантонської партії.

ЕПІДЕМІЯ ХОЛЕРИ В БЕНГАЛІ.

КАЛЬКУТА, Індія, 1 грудня. — У Бенгалі, що є одною з найбільш територій у Індії, шириться в застрашувальний спосіб епідемія холери. У тижні, що скінчився 19 падолиста, зазедужало там на що страху недугу 3,703 осіб, з чого померло 2,139.

ЖІНКА ХОЧЕ БУТИ КАТОМ.

ПРАГА, — В Чехословаччині опорожнилася посада ката. Розписано конкурс на опорожнену посаду подалося 50 осіб, між якими був один бувший теолог, безробітний актор, бувший офіцій, а також одна жінка.

ПРОФ. СКАТА НІРІНГА ОБІКРАДИ В МОСКВІ.

МОСКВА, — З Москви доносять, що перебуваючого там проф. Ската Нірінга, Американця й прихильника большевиків обікрали у травмавемі вагоні. Невідомий злодій розрізав бритвою кишеню його сурдату й украв звідтам гаманець, у якому містилось 20 доларів, усі документи й нашіпорт Нірінга з консульськими візами та інші документи. Нірінг підозрівав о крадіж стовнух коло його пасажирку й казав її арештувати, однак вона доказала свою невинність.

ЧУДОМ ВРОВАНА САМОГУБНИЦЯ.

ВІДЕНЬ, 1 грудня. — 13-літня самогубниця, Марія Горнік, пише якись чудом чи щасливим трафом не втратила життя.

Коли її матір виганяли за те, що вона прохажувалася з хлопцем, ризикувала вона повторити самогубство. По виході матері з дому кинула вона з третого поверху в долину й упала в настільки руки матері. Матір побачила, що її дочка висконала з вікна, підбігла й зловила її у руки. Обі вони не потерпіли ніяких покалічень.

ПРИХАВ В АМЕРИКУ ОСНОВАТЕЛЬ НОВОЇ РЕЛІГІЇ.

Сими днями приїхав у Злучені Держави з Литви відомий там письменник і основатель нової релігії Вісіоміс.

У своїх релігійних проповідях Вісіоміс не спірається на ніякі святі писання, а вважає, що людина повинна приймати з усіх людських навчань те, що підходить і ушляхотнює її характер. Його навчання й називають вісіомісизмом.

Вісіоміс уже поробив в Литві досить значні заходи коло розширення свого вірування, і тепер приїхав до Америки, щоб запізнити зі своєю наукою наперед своїх земляків, а відтак також іммігрантів других народів. Він уже має рад вчителів перед литовською аудиторією, та створює вже з прихильною оцінкою від багатьох литовських груп.

Незадовго буде він читати й для других народностей, що хотіли запізнитися з його наукою. Перший такий відчит Вісіоміс заповів на 7 грудня на 8 годину вечером до Черч оф Дай Нейшенс, на розі 9. стр. 2. Е. в. Нью Йорку; буде він тамговорити по московськи на тему: «Чи всяка релігія протилежна науці?»

ЗДИЧИННЯ СІЛЬСЬКОЇ МОЛОДІ В ГАЛИЧИНІ.

У селі Яваси комо Городка Ягала. Яваси 5 парубків агітати вечером на подвиге господаря Івана Курки й побили його. Злочинці, які є сини скона на місці. Злочинці, які є Дмитро Маркешин, Юрко Яворський, Михайло Маркешин і Федко Яворський, арештовані й відставляються до суду. Одні з злочинців, Василь Жербешинський, утік.

ЛІТНОВ ГОВОРІТЬ ПРО НЕДАЛЕКУ ВІЙНУ.

ЖЕНЕВА, — Голова світової делегації на конференцію для розоружень розіслав усім делегатам повідомлення, обіймаюче 11 сторін, у яким говориться, що небаром вибухне війна, о много більше жорстока, як війна у 1914-18 роках.

В тім повідомленні говориться, що армії європейських держав числять тепер оден міліон жовнів більше, як їх було у 1914 році й що неперозуміння між Францією й Італією, Литвою й Польщею грозять війною та що лише світовий проект може запобігти вибухові війни.

Він називає широку заяву Злучених Держав, що задоволення європейських держав про їх миролюбність є брехливі й тому Америка буде отворто збільшати ужиття хемічних препаратів і газів.

ДЕПОРТАЦІЯ КИТАЙСЬКИХ СТУДЕНТІВ З МОСКВИ ДО КИТАЮ.

МОСКВА, — Велике число китайських студентів висшого курсу університету Сун-Ят-Сені в Москві устроїло демонстрацію на Червоній площі, несучи таблиці з написами: «Проч з революційними спекулянтами» і «Нехай живуть лінійні леніністи — Троцький і Зиновєв».

Усіх демонстрантів арештовано і негайно вислано експресовим поїздом до границь Китаю.

Між арештованими і депортованими є також і син Чанг-Кай-Шека, бувшого команданта націоналістичної армії в Нанкінг. На їх місце прийнято 100 Китаївців, членів робітничого союзу в Ганкові, в більшості неписьменних.

ЯК ВИГЛЯДАЄ ЗЕМЕЛЬНА РЕФОРМА НА ЗАКАРПАТТІ.

З нагоди святкування дев'ятиліття існування ЧСР передістия існуюча ЧСР передістия Масарик назвав земельну реформу в ЧСР «найбільшою соціальною реформою». А як ця реформа виглядає в приміненні до українських праючих мас Закарпаття, хай послужить таким факт: На цілім Закарпатті розтігніються величезні маєтки графа Шенборна, що й дістава його рідня від Габсбургів, які в той спосіб покарили український наріз за те, що повстав проти надутих царських військ. Маеток цей лад не використаний, бо сам Шенборн ним не дуже займався, а наріз а браку заробітку й землі мусів мандрувати до Канади.

Тепер на підставі земельної реформи ці величезні простори малобуд розпарцелювати між місцеве населення. Та до цього не пришло й мабуть не приде, бо річні спекулянти, агенти графа, організують товариства нібито для індустріалізації, щоб під тіми фірмами спити земельну реформу і вагалі виврати маеток зліз парцеляції.

Чеський уряд, який добре знає нужду народу і голод на землі, дивиться крізь пальці на ті шахрайства пана графа.

РУМУНСЬКИЙ ЧАСОПИС ПИШЕ ДАЛЬШЕ ПРО ЗАВОРУШЕННЯ НА УКРАЇНІ

ПРИЧИНОЮ ЗАВОРУШЕНЬ Є ПРОГНАННЯ ТРОЦЬКОГО З КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ.

БУКАРЕШТ, 3 грудня. — Румунський часопис «Адеваруль» подсе неспражнені вістки з Кишинева про кроваві сутички в околицях копальні вугля на Поділлі. Мало там приїхати до боїв між військами генерала Найдюла і союзовими військами під команду генерала Лендеского.

В Японії, на подільській стороні ріки Дністра, пришло до уличного бою. Богато Російів мало втекти до Румунії й Польщі.

«Чека» (тайна поліція) має переводити тисячі арештувань в Одесі. Одеські магазини мали перемінити у валюту, у яких держать бунтари. Минулого тижня розстріляно там більше як 100 немців (членів організації нової економічної політики). Вони мали втекти агітацію в користь тих, що є протинниками політики Сталина. Велике число робітників у кооперативних товариствах мали прилучитися до опозиції, тобто сторонництва Троцького й Зиновєва.

Донесення румунської преси подають, що причиною кровавих сутичок на Україні має бути виключення Троцького з комуністичної партії.

ПОЛЬСЬКІ ЗЛОДІЇ ОБКРАДАЮТЬ ЗАГРАНИЧНИХ ДИПЛОМАТІВ. ДІМ БРАЗИЛІЙСЬКОГО ПОСЛА ОГРАБЛЕНО НА \$15,000.

ВАРШАВА, 2 грудня. — Польські злодії не дарують, але дальше поширюють розголос польського імені. Минулої нечі-обрабували вони дім туземного бразилійського посольства й забрали звідтам всілякі дорогі речі на вартості \$15,000. Згадані злодії дібралися до віталі в неперсутності бразилійського посла й вважалися звідтам, не подивившись на собі ніякого сліду.

Помешкання бразилійського посла ограблено вже другий раз. Річ, які украдено звідтам минулого року, уладова польщі відняти.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ ГОТОВА ВІДНОВИТИ ДИПЛОМАТИЧНІ ВЗАЄМИНИ З СОВІТАМИ.

ЛІТНОВ ОПОКИДУЄ ЗАКИД БОЛДВИНА, ЩО СОВІТИ НЕ ХОЧУТЬ ЗГОДИТИСЯ НА ЗАПЕРЕСТАННЯ КОМУНІСТИЧНОЇ ПРОПАГАНДИ.

ЛОНДОН, 8 грудня. — Прем'єр Болдвін заявив у муніципалі вівторок в англійській парламенті, що англійська Британія, англійський Союз не порибає до ніяких кроків, щоб навести наново дипломатичні або торговельні взаємини. Він сказав далі, що у своїй недавній промові на бенкеті у лорда мейора Лондону подав умову, під якою Велика Британія буде готовою ввійти у дипломатичні взаємини з Союзівським Союзом. Того умовою є доганяння від Совітів деякі заперення, що не будуть мішатися у внутрішній справі Великої Британії й вести комуністичну пропаганду.

Заступник комісара заграничних справ Літнана, що перебуває тут у Женеві, оприлюдив закид Болдвіна. Він стверджує, що Союзівський Союз вже дав таку заперку і годиться, щоб обі держави задоволили себе, що не будуть мішатися до своїх внутрішніх справ. Се заперка міститься у промові Рікюна, голови народних комісарів, яку він вимовив у Харкові 25. падолиста. У своїй промові сказав Рікюна, що союзовіке правительство «не відмовляється» відновити дипломатичні або торговельні взаємини з Великою Британією за одної умови: відмови її від внутрішньої справи.

РУМУНСЬКА ОПОЗИЦІЯ ВІДКИДАЄ ОФЕРТУ ПРЕМ'ЄРА БРАТІЯНУ.

НАРОДНО-СЕЛЯНСЬКА ПАРТІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ НОВИХ ВИБОРІВ.

БУКАРЕШТ, 2 грудня. — Прем'єр Братіану, ведучи переговори з провідником опозиції Мано, зробив йому офіртуру в нагороду за перехід його партії на сторону теперішнього правительства.

Братіану має обійняти партія д-ра Мано 50 відсотків усіх мандатів у парламенті та 45 в сенаті. Мано не прийняв одначе офіртуру Братіану й заявив йому, що волинь розписання нових виборів і переведення їх у законний спосіб, без ніякого терору зі сторони правительства.

ЖІНКА ПРЕЗИДЕНТОМ АВСТРИЙСЬКОГО СЕНАТУ.

МАДАМ ОЛЬГА РУДЕЛЬ-ЗЕНІХ ПЕРШОЮ ЖІНКОЮ, ЯКУ ВИБРАНО ПРЕЗИДЕНТОМ СЕНАТУ.

ВІДЕНЬ, 2 грудня. — Австрійська республіка може похвалитися, що має першу жінку представельською висшої палати.

Е нею мадам Ольга Рудель-Зеніх, яку вибрано представельською австрійського сенату. Вибір жінки представельською сенату змушує усі законодавчі палати в європейських державах через те, що австрійські жінки мають право голосу допер-на від 10 літ.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

“СВОБОДА” (FREEDOM)
FOUNDED 1893

Wholesale newspapers published daily except Sunday and holidays
at 10 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914, under the Act of March 6, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		PERFECTLY:	
Three cents a copy.		Почасове часо три мистки.	
One year.....\$ 7.00		На рік.....\$ 7.00	
Six months.....\$ 3.75		На шість місяців.....\$ 3.75	
Three months.....\$ 2.00		На три місяці.....\$ 2.00	
Foreign Post Office Rates:		В Далекий Схід і Середземномор'я:	
One year.....\$10.00		На рік.....\$10.00	
Six months.....\$ 5.00		На шість місяців.....\$ 5.00	
Three months.....\$ 2.75		На три місяці.....\$ 2.75	

За оголошення редакція не відповідає.

За кожен зміну адресу платиться 10 центів.

3 Копії наклеїти на листи гроші лише на 1 ав. Foreign Money Order.
Telephone “СВОБОДА” 498 Montgomery Ave. У. Н. Союз: 1838 Montgomery
Адрес: “СВОБОДА”, P. O. BOX 348, JERSEY CITY, N. J.

ЗАДУМУЮТЬ “ПЕРЕСІВАТИ” ІМІГРАНТІВ.

В понеділок 5. грудня збереться у Вашингтоні Конгрес на 70-те сесію. Ота сесія викликає загальне зашквалене за приво-ду того, чи будуть допущені до сенату два нові сенатори, а саме Вер з Пенсильнії і Сміт з Іліноїсу, які мали бути вибрані при помочі великих виборчих надуктів, підкупства і обману і проти яких вибору плановано протести та захаження.

Для американських зова Іммігрантів і тих, що шойно за-думують зова дістатися, отта сесія Конгресу готова повзати далекосвітні рішення. Департамент Праці, якому підлягають всі Імміграційні справи, пропонує саме цілий ряд нових проєктів, між якими на перше місце буде поставлена справа переви-бору Іммігрантів. Секретар Праці Дейвіс виходить з того за-вдання, що в Америці багато такої чужинської елементу, з якого нема ніякої користі, а тільки шкода. Він каже, що уря-дова статистика вказує, що під теперішню пору знаходиться в американських тормах 45.193 чужинців, а в домах божовелих і тим подібних інституцій 37.470, в шпиталях 14.383, а в жур-галках 16.059 чужинців. Разом маємо 118.105 чужинців, що в поря-вках публічним коштом. Це ті, які живуть тут вже так довго, що їх вже не можна депортувати. Са от обставина заставляла уряд приступити до перевибору Іммігрантів. Уряд бачить, що зма-гати до того, щоб не допустити до Америки несподіваного елементу і оти пропонує Конгресові проєкт закону, який у-можливити Імміграційним властям “пересівати” кандидатів, що будуть намагатися дістатися до Америки. Над кожним канди-датом будуть роблені попередом докоздження, які будуть обни-мати не тільки його власне поведіння і життя, але будуть тор-катися життя і поведіння ще й батьків Іммігранта. В той спосіб буде отже ще більше заострена Імміграція, а за те будуть дані полегші в спровадженню дітей і жінок для тих, що стали американськими горожанами.

Кождай, що намагався в останніх роках дістатися до Америки, чи то спроваджував сюди свою родину, знає добре про ті труднощі, які треба пережити Іммігрантові, заки дістанеться до Злучених Держав. І тому зауважує, коли прочитає, що тепер будуть “пересівати” Іммігрантів ще більше. Та кожда держава має право не допускати несподіваного елементу. Та саме право існує й для Америки. Не треба тільки його опи-рати на тім, на чім опирає його секретар Праці Дейвіс. Боже жати тим виписаним на ту тему, який елемент випливає туди та допускається злочинів. Чужинці тут не передують. А коли чужинці повно в домах божовелих, то це головню завдяки тим тяжким умовам праці, серед яких вони мусять тут працю-вати. Старий край ту ні при чім, ні самі Іммігранти, ні їх батьки.

УКРАЇНСЬКИЙ А МАЛОРОСІЙСЬКИЙ ТЕАТР

Не все золото, що світиться. Не все українське, що має українську назву, не кожний Українець, що носить на собі український жупан. І не кожний театр, що зове себе українським, є ним по суті. Бо треба нам розрізнити два роди театрів. Один правдиво український, який вчить нас любови до своєї власної минушнини, заціпляє любов і привязанню до рідної землі і своєї культури та вчить нас шанувати в першу чергу так довгі літа поневолені і оплоявлені нашими національними ворогами рідну мову. Цей український театр був і є заразом і найкращою школою нашої рідної мови. Через десятки літ був він оди-ною публічному трибуною, звідки дунало українське сло-во по змозкочених містах Ве-ликої України.

Попри такий дійсно украї-нський театр існував на Украї-ні ще другий тип театру, “ма-лоросійський”, який робив би-знес на гопаку, українських піснях і горішці, без якої не об-ходилося ніяке “малоросійсь-ке” представлення. Не звер-тав він уваги на якусь культу-рну місію українського театру, а виставляв головню такі “ма-лоросійські” штуки, на які був попит серед московсько-жидів-ської публіки, яка приходила до театру, щоб посміятися за “хазішні”. Через те в тих ма-лоросійських театрах все було спрямоване до того, щоб ті-льки розсмішувати публіку. І смішили її, представляючи кар-икатурну українського мужи-ка, його звичаї і обичаї та пе-рекручуючи на московський лад його рідну мову.

Ті два типи можна добачи-ти й в Америці. Тому треба на-критично ставитися до вистав Медових і своїх, ім подібних, від яких заносить малоросій-щину.

Коли артисти слабо володі-ють українською мовою, коли не вміють читати українсь-ку, а замість українських ти-пів видають московські, то то-ді годі говорити про українсь-кий театр. Бо там бачимо, що найвище Малоросія, а не Украї-нія. Мова сцени особливо му-сять бути чисто й літературна.

Нікий театр не пускає на сцену тих артистів, що не володі-ють perfectly, без чужинсь-кого акценту, мовою, в якій ставиться штука. Тому те-атри артисти, коли грають на чужих сценах, грають свої ро-лі в своїй рідній мові, хоч ні-ші артисти грають на мові ін-шої. Ліпше, коли більшість гла-дців не розуміє чужого сло-ва артиста, як той артист має в-пущати ту мову. Так само жа-ликий московський чи жидівсь-кий театр не пускає на сцену артиста, який не має чистої мо-сковської чи жидівської ви-мови. А ми, Країнаї, допускаємо спокійнісенько тих самих ар-тистів на українську сцену, що-би вони відігравали “малоросійсь-ку” штуку. Виходило, що українська мова є мовою “мужичю”, а тому її можна поневирити, як кому хочеться, але мови московської не можна пускати, бо то мова “панська”.

Не розуміючи добре украї-нської мови, артист не встані схопити характеру своєї ролі, а тому відідає її так, як він ви-дивився на Українці через “малоросійські” окуляри. То-му замість шляхотного типич-ного замість людини з тонкими психічними переживаннями, з м'я-кою душевною вдачею, з ган-боким філософським змис-лом, подається нам “малоросійсь-кого” типа: поверхового, неотесаного в поведінку, при-мїтнього в своему думанню, жорстокого і брутального.

Типові веселі відці, з тон-ким/гумором, надається на-добрешаного гульбачки, прикрого насмішника. Тонкому політикою дається від нещи-року хитрину і т. д. Особливо “малоросійські” театри до-дається іншому, питомому У-країнаї/гумору. Тут “мало-російські” артисти обовязко-во відідають ті карикатурні смі-шотки, придуркуватого, тако-го, про якого у нас кажуть, що “не всі дома” і т. д. Ще гірше справа стоїть, коли “Ма-лоросіа” доводиться грати ро-ди людини, що любить ви-питу. Тоді вже маємо перед со-бою тип страшного паниги, волощого, обовязково з ви-щевим “чирком” на носі, роз-кїстаного, розпезаного.

Ще гірше справа стоїть з ре-жисером. Коли режисер не во-лодіє perfectly не лише зви-чайною розговорною українсь-кою мовою, але коли вже не знає і всіх поважних літератур-ної мови, то він часто впадає в блуд при розумінню загаль-ної ідеї штуки й віддає її зов-сім не такою, як то мав на ме-ті автор. Тому то так багато прекрасних українських шук перемінюються в руках режі-сера, що не знає української мови, в прикрі “малоросійсь-кі” сентиментальні драми чи бала-гани міхотворні, а в комеді-ї в новому розумінню сього слова.

Не знаючи українського по-буту, етнографії, історії, істо-ричних звичаїв, архітектури і т. д., майже завжди “малорос-і” режисер передає все в неправ-дивому й в неважливому для даної епохи душі, або в зовсім чужім для українства характе-рі. Так наприклад в Нью Йорку один “фаховий” режисер, ви-ставляючи драму “Мазепа”, змушував дієві особи, а в тім числі й Мазепу, подавати при-дуріти один другому руку під теперішню мову.

В такого то режисера наша українська штука видає непра-вдиво з побутового, етногра-фічного, історичного та пси-хологічного боку. Вона може бути ефективною до своїх ко-стомам, танцям, пісням, але все це буде переборщеним, блиску-че, але воно не українське, а “малоросійське”. Тому й ви-ходить так, що біда, замінена Наталка в оперетці “Наталка Потапівка” виражається в оде-жу богачки, а багатий возні-ний одягається старцем. Так само й бідний зарібок Пет-ро, замість звичайної, але пр-стойної чисті одежі українсь-кого робітника, одягається в одежу тисячника. Це тому, що “малоросійські” лише так розумі-ють Українців. Для них не-має України без гопака, ня-тички, ефектної одежі, сілз, білки і скарки. Тому вони в-сім звикли видавати тільки карикатурні типи “малоросії”.

Тут вони роблять з українсь-ким театром те саме, що робля-ють ніші з московським, коли намагалися поставити мос-ковську штуку, не знаючи мо-сковського народу. Чужинці ви-

трачують великі кошти на по-становку московської штуки, виконують сценію й технічно-во досконало, артисти й ре-жисер мають найліпшу волю та бажання вивести правдивий ти-пів, правдиво представити по-бути, але Москва, подивившись на їх гру, скаже: “Развєстия жлюква”. Оттакое саме “раз-вєстие”о жлюква” для кожно-го України є “малоросійсь-ка” постановка українських шук.

Навіть перша українська те-атральна штука, що ось бль-ше ста років не сходить зі сце-ни, себто “Наталка Потапівка”, була написана Котляревським, щобі покласти вже раз початок “малоросійщині” в театрі-ці, та на жаль, та “малоросій-щина” це й досі живе на нашій сцені й навіть з творів самого Котляревського роблять “ма-лоросійсь-ку” штуку з вище-ним носом, пиятником, гопа-ком та ріжними недоречними вставками артистів. Роблять і називають це “українською ви-ставою”. А це не українська, а малоросійська вистава.

Кожен Українець, в котрого є хоч крихта національної гід-ності, мусять завітати проти тих “малоросійських” вистав, які осмілюють наш побут і ні-вчати найбідорший наш націо-нальний скарб: українську мо-ву.

Професійні артисти “мало-росії” можуть зробити штуку ефектною і відіграти її назви-чайно гарно сценічно, але об-овязково зроблять її “мало-російською”. А для нас буде краще, коли українську штуку відіграють аматори, які вони тільки зуміють задержати на-ціональний характер штуки і пошанувати мову.

Жінка для совіту, теща для привіту, матишка рідна краще всього світу.

ВАЖКЕ ДО ВП. П. СЕКРЕТАРІВ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА.

Сим повідомляється Вп. п. Секретарів відділів У. Н. Союзу, що після закінчення на рік 1928 для членів У. Н. Союзу вже розпочалася і що вже існують календарі на адреси П. Секретарів для слухачів відділів.

Вислано поштою 2 грудня: Бр. 63 (2 п.), 81, 83, 85, 86, 90, 99, 104, 105, 113, 123, 124, 130, 131, 243.

Котрий би зі згаданих відділів не дістат з адреси причини послала до 10 днів від дня вислання календарів, нехай повідомить Адміністрацію Свободи.

Добіє добре в упадку. Забудь отця, забудь і матку — Дети повинні ісправлять.

І. Котляревський.

жандарма, як приходив ареш-танта та шукати напасті в се-лі... Все таки неперімено бачи-ти перед собою цісарський мундур.

Але: halt — це вже й мала ди-тина знає в селі, що — стій! — Fehldorf! — кликнуло щось напроти нього.

Треба щось казати а тут — чорт його знає що? Але нема чортів.

— Я, пане, то... Від Моска-лів утікано з того боку.

До Гната підійшов високий жовнір і приложив йому дуло кріса до грудей.

— Fehldorf! — сказав грізно. Гнат задрижав увесь, як оска-ка.

— Називаюся Гнат Бідачись-ко, пане, — забелькотів Гнат, тремтячи.

— Русець Ти? — Русець? — Ая-я... Русин, панюньку, — підхопив Гнат утішно. Віткаю від Москалів, бо вони хотіли, щоб я їм бродив в річці пока-зував.

— А! — показав наперед се-бе жовнір крісом.

Гнат зрозумів, та пішов мов-чиною наперед жовніра. Пішли кількинацять кроків і опини-лися перед густою сіттю колю-чих дрозів, що стирчали наче колюче найжене терня. Оба ввійшли у високі з таких же дрозів брану і тутешні жовнір зупинив його та вистріляв з кріса.

За кілька хвилин найліпшо-го ніш другий жовнір. Оба жовніри щось говорили собі, геб би по циганському, але Гнат нічого не розумів кінюю.

Гнат став, як вкопаний і ті-решки ажухався. Чоловік у війську не служив, кріса — до війни — бачив тільки, що в

ДО ВП. ПАНІВ СЕКРЕТАРІВ МІСЦЕВИХ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА.

Згідно з ухвалою конвенції, що року видається календар У. Н. Союзу. Календар на рік 1928, вже вийшов і висилає календарі до відділів вже кінчилися. Кожний секретар обовязаний салдати за висилкою календаря до його відділу, як то є про-голошена в Свободі, пакуючи відіграти з почти або експре-су і на надісланих місцями мі-ниту календарі роздати між членів по ціні 30 шт. за при-мірник.

Тому, що голова канцелярії У. Н. С. обовязана заплатити за видання календаря в друці с. р., просяться кінчено ви на-дежності за календар спокійно-вувати і прислати в місяці груд-ні, щоб довілі не перетягати на слухачуючі рік.

Всі члени нові або приняті наонов мають право зажадати календаря по ціні 30 шт., а міс-цеві секретарі зовольть замовле-ння прислати як найкращор. Всі члени жей членів, не є обовязані календарі покріати а за них платити, однак на за-мовлення можуть дістати по тім самим ціні як і всі прочі члени. Роман Саободя, год, фін. секр.

МІТІНГ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ.

РОЧЕСТЕР. Н. П. Тов. Вільям Ко-зак, від 316, повідомляє своїх членів, що річні збори відбуваються в чер-гове місце, а саме в будинку, що на 8-й вулиці. Після статуту кожен член мусять явитися на річних або ж, а котрий не явиться, і не пош-лює мовити своєму заряду, то запла-тити 50 ц. кар. а утретій і доз. На тих зборах буде розглянуто націо-нальний уряд на 1928 рік. Довгоу-члени зовольть своїх місця виступи-ти на річних, бо щоб контролюю-чи мові зана мітінгу не спарлять тих членів, що не пильнують на своїх місцях, а котрий не явиться, і не пош-лює мовити, що кінчики до контролюю-чих будуть готові на 25 грудня. — В Г. Русинський.

ГЕМСТЕД Л. А. Тов. Запорозький Січ, від 327, повідомляє усіх своїх місцевих і помісцевих членів, що річні збори відбуваються у четвер, від 8-го грудня, тобто о 7-й годині вечора, в с. р. Домі при Юліанові Е. Н. Союзу. Більшом є усіх членів явитися на цих зборах. Довгоу-члени мають право виступити на річних або ж, а котрий не явиться, і не пош-лює мовити своєму заряду, то запла-тити 50 ц. кар. а утретій і доз. На тих зборах буде розглянуто націо-нальний уряд на 1928 рік. Довгоу-члени зовольть своїх місця виступи-ти на річних, бо щоб контролюю-чи мові зана мітінгу не спарлять тих членів, що не пильнують на своїх місцях, а котрий не явиться, і не пош-лює мовити, що кінчики до контролюю-чих будуть готові на 25 грудня. — В Г. Русинський.

ГЕМСТЕД Л. А. Тов. Запорозький Січ, від 327, повідомляє усіх своїх місцевих і помісцевих членів, що річні збори відбуваються у четвер, від 8-го грудня, тобто о 7-й годині вечора, в с. р. Домі при Юліанові Е. Н. Союзу. Більшом є усіх членів явитися на цих зборах. Довгоу-члени мають право виступити на річних або ж, а котрий не явиться, і не пош-лює мовити своєму заряду, то запла-тити 50 ц. кар. а утретій і доз. На тих зборах буде розглянуто націо-нальний уряд на 1928 рік. Довгоу-члени зовольть своїх місця виступи-ти на річних, бо щоб контролюю-чи мові зана мітінгу не спарлять тих членів, що не пильнують на своїх місцях, а котрий не явиться, і не пош-лює мовити, що кінчики до контролюю-чих будуть готові на 25 грудня. — В Г. Русинський.

ГЕМСТЕД Л. А. Тов. Запорозький Січ, від 327, повідомляє усіх своїх місцевих і помісцевих членів, що річні збори відбуваються у четвер, від 8-го грудня, тобто о 7-й годині вечора, в с. р. Домі при Юліанові Е. Н. Союзу. Більшом є усіх членів явитися на цих зборах. Довгоу-члени мають право виступити на річних або ж, а котрий не явиться, і не пош-лює мовити своєму заряду, то запла-тити 50 ц. кар. а утретій і доз. На тих зборах буде розглянуто націо-нальний уряд на 1928 рік. Довгоу-члени зовольть своїх місця виступи-ти на річних, бо щоб контролюю-чи мові зана мітінгу не спарлять тих членів, що не пильнують на своїх місцях, а котрий не явиться, і не пош-лює мовити, що кінчики до контролюю-чих будуть готові на 25 грудня. — В Г. Русинський.

ГЕМСТЕД Л. А. Тов. Запорозький Січ, від 327, повідомляє усіх своїх місцевих і помісцевих членів, що річні збори відбуваються у четвер, від 8-го грудня, тобто о 7-й годині вечора, в с. р. Домі при Юліанові Е. Н. Союзу. Більшом є усіх членів явитися на цих зборах. Довгоу-члени мають право виступити на річних або ж, а котрий не явиться, і не пош-лює мовити своєму заряду, то запла-тити 50 ц. кар. а утретій і доз. На тих зборах буде розглянуто націо-нальний уряд на 1928 рік. Довгоу-члени зовольть своїх місця виступи-ти на річних, бо щоб контролюю-чи мові зана мітінгу не спарлять тих членів, що не пильнують на своїх місцях, а котрий не явиться, і не пош-лює мовити, що кінчики до контролюю-чих будуть готові на 25 грудня. — В Г. Русинський.

ГЕМСТЕД Л. А. Тов. Запорозький Січ, від 327, повідомляє усіх своїх місцевих і помісцевих членів, що річні збори відбуваються у четвер, від 8-го грудня, тобто о 7-й годині вечора, в с. р. Домі при Юліанові Е. Н. Союзу. Більшом є усіх членів явитися на цих зборах. Довгоу-члени мають право виступити на річних або ж, а котрий не явиться, і не пош-лює мовити своєму заряду, то запла-тити 50 ц. кар. а утретій і доз. На тих зборах буде розглянуто націо-нальний уряд на 1928 рік. Довгоу-члени зовольть своїх місця виступи-ти на річних, бо щоб контролюю-чи мові зана мітінгу не спарлять тих членів, що не пильнують на своїх місцях, а котрий не явиться, і не пош-лює мовити, що кінчики до контролюю-чих будуть готові на 25 грудня. — В Г. Русинський.

ГЕМСТЕД Л. А. Тов. Запорозький Січ, від 327, повідомляє усіх своїх місцевих і помісцевих членів, що річні збори відбуваються у четвер, від 8-го грудня, тобто о 7-й годині вечора, в с. р. Домі при Юліанові Е. Н. Союзу. Більшом є усіх членів явитися на цих зборах. Довгоу-члени мають право виступити на річних або ж, а котрий не явиться, і не пош-лює мовити своєму заряду, то запла-тити 50 ц. кар. а утретій і доз. На тих зборах буде розглянуто націо-нальний уряд на 1928 рік. Довгоу-члени зовольть своїх місця виступи-ти на річних, бо щоб контролюю-чи мові зана мітінгу не спарлять тих членів, що не пильнують на своїх місцях, а котрий не явиться, і не пош-лює мовити, що кінчики до контролюю-чих будуть готові на 25 грудня. — В Г. Русинський.

ГЕМСТЕД Л. А. Тов. Запорозький Січ, від 327, повідомляє усіх своїх місцевих і помісцевих членів, що річні збори відбуваються у четвер, від 8-го грудня, тобто о 7-й годині вечора, в с. р. Домі при Юліанові Е. Н. Союзу. Більшом є усіх членів явитися на цих зборах. Довгоу-члени мають право виступити на річних або ж, а котрий не явиться, і не пош-лює мовити своєму заряду, то запла-тити 50 ц. кар. а утретій і доз. На тих зборах буде розглянуто націо-нальний уряд на 1928 рік. Довгоу-члени зовольть своїх місця виступи-ти на річних, бо щоб контролюю-чи мові зана мітінгу не спарлять тих членів, що не пильнують на своїх місцях, а котрий не явиться, і не пош-лює мовити, що кінчики до контролюю-чих будуть готові на 25 грудня. — В Г. Русинський.

ГЕМСТЕД Л. А. Тов. Запорозький Січ, від 327, повідомляє усіх своїх місцевих і помісцевих членів, що річні збори відбуваються у четвер, від 8-го грудня, тобто о 7-й годині вечора, в с. р. Домі при Юліанові Е. Н. Союзу. Більшом є усіх членів явитися на цих зборах. Довгоу-члени мають право виступити на річних або ж, а котрий не явиться, і не пош-лює мовити своєму заряду, то запла-тити 50 ц. кар. а утретій і доз. На тих зборах буде розглянуто націо-нальний уряд на 1928 рік. Довгоу-члени зовольть своїх місця виступи-ти на річних, бо щоб контролюю-чи мові зана мітінгу не спарлять тих членів, що не пильнують на своїх місцях, а котрий не явиться, і не пош-лює мовити, що кінчики до контролюю-чих будуть готові на 25 грудня. — В Г. Русинський.

ГЕМСТЕД Л. А. Тов. Запорозький Січ, від 327, повідомляє усіх своїх місцевих і помісцевих членів, що річні збори відбуваються у четвер, від 8-го грудня, тобто о 7-й годині вечора, в с. р. Домі при Юліанові Е. Н. Союзу. Більшом є усіх членів явитися на цих зборах. Довгоу-члени мають право виступити на річних або ж, а котрий не явиться, і не пош-лює мовити своєму заряду, то запла-тити 50 ц. кар. а утретій і доз. На тих зборах буде розглянуто націо-нальний уряд на 1928 рік. Довгоу-члени зовольть своїх місця виступи-ти на річних, бо щоб контролюю-чи мові зана мітінгу не спарлять тих членів, що не пильнують на своїх місцях, а котрий не явиться, і не пош-лює мовити, що кінчики до контролюю-чих будуть готові на 25 грудня. — В Г. Русинський.

ГЕМСТЕД Л. А. Тов. Запорозький Січ, від 327, повідомляє усіх своїх місцевих і помісцевих членів, що річні збори відбуваються у четвер, від 8-го грудня, тобто о 7-й годині вечора, в с. р. Домі при Юліанові Е. Н. Союзу. Більшом є усіх членів явитися на цих зборах. Довгоу-члени мають право виступити на річних або ж, а котрий не явиться, і не пош-лює мовити своєму заряду, то запла-тити 50 ц. кар. а утретій і доз. На тих зборах буде розглянуто націо-нальний уряд на 1928 рік. Довгоу-члени зовольть своїх місця виступи-ти на річних, бо щоб контролюю-чи мові зана мітінгу не спарлять тих членів, що не пильнують на своїх місцях, а котрий не явиться, і не пош-лює мовити, що кінчики до контролюю-чих будуть готові на 25 грудня. — В Г. Русинський.

ГЕМСТЕД Л. А. Тов. Запорозький Січ, від 327, повідомляє усіх своїх місцевих і помісцевих членів, що річні збори відбуваються у четвер, від 8-го грудня, тобто о 7-й годині вечора, в с. р. Домі при Юліанові Е. Н. Союзу. Більшом є усіх членів явитися на цих зборах. Довгоу-члени мають право виступити на річних або ж, а котрий не явиться, і не пош-лює мовити своєму заряду, то запла-тити 50 ц. кар. а утретій і доз. На тих зборах буде розглянуто націо-нальний уряд на 1928 рік. Довгоу-члени зовольть своїх місця виступи-ти на річних, бо щоб контролюю-чи мові зана мітінгу не спарлять тих членів, що не пильнують на своїх місцях, а котрий не явиться, і не пош-лює мовити, що кінчики до контролюю-чих будуть готові на 25 грудня. — В Г. Русинський.

ГЕМСТЕД Л. А. Тов. Запорозький Січ, від 327, повідомляє усіх своїх місцевих і помісцевих членів, що річні збори відбуваються у четвер, від 8-го грудня, тобто о 7-й годині вечора, в с. р. Домі при Юліанові Е. Н. Союзу. Більшом є усіх членів явитися на цих зборах. Довгоу-члени мають право виступити на річних або ж, а котрий не явиться, і не пош-лює мовити своєму заряду, то запла-тити 50 ц. кар. а утретій і доз. На тих зборах буде розглянуто націо-нальний уряд на 1928 рік. Довгоу-члени зовольть своїх місця виступи-ти на річних, бо щоб контролюю-чи мові зана мітінгу не спарлять тих членів, що не пильнують на своїх місцях, а котрий не явиться, і не пош-лює мовити, що кінчики до контролюю-чих будуть готові на 25 грудня. — В Г. Русинський.

ГЕМСТЕД Л. А. Тов. Запорозький Січ, від 327, повідомляє усіх своїх місцевих і помісцевих членів, що річні збори відбуваються у четвер, від 8-го грудня, тобто о 7-й годині вечора, в с. р. Домі при Юліанові Е. Н. Союзу. Більшом є усіх членів явитися на цих зборах. Довгоу-члени мають право виступити на річних або ж, а котрий не явиться, і не пош-лює мовити своєму заряду, то запла-тити 50 ц. кар. а утретій і доз. На тих зборах буде розглянуто націо-нальний уряд на 1928 рік. Довгоу-члени зовольть своїх місця виступи-ти на річних, бо щоб контролюю-чи мові зана мітінгу не спарлять тих членів, що не пильнують на своїх місцях, а котрий не явиться, і не пош-лює мовити, що кінчики до контролюю-чих будуть готові на 25 грудня. — В Г. Русинський.

ГЕМСТЕД Л. А. Тов. Запорозький Січ, від 327, повідомляє усіх своїх місцевих і помісцевих членів, що річні збори відбуваються у четвер, від 8-го грудня, тобто о 7-й годині вечора, в с. р. Домі при Юліанові Е. Н. Союзу. Більшом є усіх членів явитися на цих зборах. Довгоу-члени мають право виступити на річних або ж, а котрий не явиться, і не пош-лює мовити своєму заряду, то запла-тити 50 ц. кар. а утретій і доз. На тих зборах буде розглянуто націо-нальний уряд на 1928 рік. Довгоу-члени зовольть своїх місця виступи-ти на річних, бо щоб контролюю-чи мові зана мітінгу не спарлять тих членів, що не пильнують на

